

Vergaderjaar 2025–2026

27 830

Materieelprojecten

Nr. 480

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 februari 2026

De Noordzee is van strategisch belang voor Nederland en haar bondgenoten, zowel economisch als militair. Het gebied herbergt vitale infrastructuur die essentieel is voor de energievoorziening en communicatie, zoals olie- en gasplatforms, onderzeese pijpleidingen, windmolenparken en datakabels.

Militair gezien is de Noordzee een belangrijk toegangspunt tot Noordwest-Europa, en het toezicht op dit gebied is essentieel voor de nationale en internationale veiligheid. De kwetsbaarheid van deze infrastructuur voor sabotage en hybride dreigingen is een groot veiligheidsrisico. Dit bleek duidelijk uit recente incidenten waarbij Russische schepen de onderzeese infrastructuur in kaart probeerden te brengen. Tijdens de recente Noordzee-top in Hamburg¹ concludeerde men dat inspanningen noodzakelijk zijn om de staat van vitale infrastructuur op de Noordzee nauwlettend in de gaten te houden en eventuele verdachte activiteiten vroegtijdig te detecteren.

Om het toezicht op de Noordzee te versterken, is het voor Defensie noodzakelijk om meer zicht te krijgen op kleinere *dark vessel* activiteiten op de Noordzee, oftewel alle activiteiten van vaartuigen kleiner dan vijftig meter die maatregelen nemen om detectie te voorkomen. Het meest bekende voorbeeld hiervan is varen zonder *Automatic Identification System* (AIS). Voor deze ISR-taken (*Intelligence, Surveillance and Reconnaissance*) is een netwerk van verschillende typen sensoren noodzakelijk.

Behoefte

Met het project «Radars op de Noordzee» breidt Defensie haar sensorcapaciteit op de Noordzee significant uit door de aanschaf van extra radars.

¹ Zie voor de verklaring van Hamburg: <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2026/01/26/noordzeelanden-spreken-af-samen-100-gigawatt-windenergie-op-zee-te-ontwikkelen>.

Hierdoor kunnen kleinere oppervlakte- en luchtdoelen, zoals vaartuigen kleiner dan vijftig meter en vliegende objecten, in en op de Noordzee worden gedetecteerd. De extra radars dragen hiermee bij aan de opbouw van een volledig oppervlakte- en luchtbeeld.

De aanvullende sensorcapaciteit die op platformen wordt geplaatst, komt in beheer van Rijkswaterstaat (RWS). Het verwervings- en instandhoudingscontract voor de radars wordt gefinancierd door Defensie, echter de uitvoering van de instandhouding wordt belegd bij RWS en de leverancier van de radars. Er wordt gebruik gemaakt van de bestaande data-architectuur waar nu al data-uitwisseling plaatsvindt tussen het Kustwachtcentrum en de Koninklijke Marine.

Met de investering in extra radarcapaciteit geeft Defensie invulling aan de motie Ellian² in relatie tot het verzoek tot dronedetectie op de Noordzee. De radarsystemen kunnen namelijk ook worden ingezet voor detectie van vliegende objecten, zoals drones.

Gerelateerde projecten

Dit project is gerelateerd aan het project «Verwerving van ISR-capaciteit Noordzee»³ (BS2023037370), waarmee Defensie sensoren op Noordzee-infrastructuur, twee multifunctionele ondersteuningsvaartuigen verwerft en plaatst en commerciële satellietdata voor ISR-taken op de Noordzee verwerft.

Doeltreffendheid en doelmatigheid

Met de uitvoering van dit project geeft Defensie, onder verwijzing naar artikel 3.1 van de Comptabiliteitswet 2016, invulling aan de eisen van doeltreffendheid en doelmatigheid.

- Doeltreffendheid: met de extra radarcapaciteit voorziet Defensie in de behoefte om een betrouwbaar oppervlaktebeeld van de Noordzee op te bouwen, om zo de vitale infrastructuur en de maritieme vaarroutes van dit gebied te kunnen beschermen en incidenten hierop te voorkomen.
- Doelmatigheid: met de extra radarcapaciteit kan op een kosten-efficiënte manier een significante verbetering worden bereikt in het opbouwen van een betrouwbaar oppervlakte- en luchtbeeld van vaartuigen kleiner dan vijftig meter en vliegende objecten.

Risico's

Voor dit project is een risicobeoordeling gemaakt en zijn, waar nodig, -beheersmaatregelen getroffen. Binnen de projectbegroting is een risicoreservering opgenomen om de onderkende risico's te dragen.

Financiën

Met dit project is een investering gemoeid die past binnen de financiële bandbreedte van € 50 miljoen tot € 250 miljoen. Deze investering komt ten laste van het investeringsbudget van Defensie. Aangezien het projectbudget minder dan € 250 miljoen bedraagt, ben ik voornemens de uitvoering van dit project te mandateren aan het Commando Materieel en IT (COMMIT) van Defensie.

² Kamerstuk 30 821, nr. 298 van 19 juni 2025.

³ Kamerstuk 36 124, nr. 39 van 19 december 2023.

Planning en vooruitblik

Vanwege de urgentie om onze vitale infrastructuur te kunnen beschermen, zet Defensie voor de aanschaf van de extra radars in op snelle verwerving. Ik verzoek uw Kamer deze A-brief dan ook te behandelen tijdens de procedurevergadering van 26 februari aanstaande. Uw Kamer wordt over dit project verder geïnformeerd via het Defensie Projecten Overzicht (DPO) en in de context van de kabinetsmaatregelen ten aanzien van de Noordzee.

De Staatssecretaris van Defensie,
G.P. Tuinman